

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

N. ročno prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši
štev 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Prememba volilnega reda za Ljubljano.

Če prašamo, kdo je kriv, da so takozvani ustavoverci toliko časa več no imeli v državnem zboru, dobimo za odgovor: krivični volilni red; če prašamo, kdo je kriv, da je nemškutarjem mogoče bilo, dobiti večino v deželni zboru kranjskem, odgovorilo se nam bo: krivični volilni red; če slednjič prašamo, kdo je kriv, da ima slovenska Ljubljana nemšk zastop, odgovoriti se mora zopet: krivični volilni red.

Že v zadnji številki „Slovenca“ je duhovni dopisnik razkladal, kaka krivica se godi ljubljanskim duhovnikom, da niso sprejeti med volilce, kakor se tudi spodobi. Da so njih dohodki tako slabi, tega niso krivi sami. Na davke se tudi mestni statut ne ozira, saj so sprejeti med volilce tudi meščani, ki nobenega davka ne plačujejo; ali bi se potem ne spodobilo, da se podeli vsem duhovnikom volilna pravica brez ozira na to, koliko davka plačujejo? Vsakemu je znano, kako imenitna in kako težavna je duhovnika služba; in če so sprejeti med volilce tuji penzionisti, ki se samo po drevoredih sprehajajo, nobenih doklad ne plačujejo, in se za mestni blagor toliko zmenijo, ko za lanski sneg, kako bi moglo biti pravično, da se politične občinske pravice odrekajo neumorno v svojem poklicu delujočim duhovnikom, ki se vendar po svoji omiki, po svoji socialni stopinji, po svojem vzvišenem nalogu smejo šteti med prve in najpotrebnejše stanovce!

Pa ne samo duhovniki, tudi manjši obrt-

niki so prikrajšani glede političnih pravic. Takozvani mali patentarji, ki ne plačajo vsaj 20 gl. davka, niso volilne pravice ne za mesto, ne za deželni in državni zbor. Tudi oni spadajo med produktivne stanovce, tudi oni se trudijo v potu svojega obraza, da preživijo svoje rodbine, in da odrajtajo cesarju svoj davek, oni so ravno tako časti vredni, kakor večji obrtniki, saj ne more vsak bogat biti, zadosti je, da je delaven in pošten; in gotovo je, da bi se malim patentarjem tako spodobila volilna pravica, vsaj za občinske volitve, kakor penzionistom ali pa manjšim uradnikom. Uradnik ima volilno pravico, samo da nekaj davka plača, in to še v drugem razredu, če prav ne plača včasih več, ko 12 gl. na leto. Pomisliti je pa še, da uradnik le od tega nekaj nazaj dá, kar potegne, in da se mu davek že pri izplačevanju odtegne, tedaj je njegovo davkoplačevanje skoraj le navidezno. Mali obrtnik pa si mora tiste krajcarje za davek trdo zaslužiti, in dostikrat mu najpotrebnejšega manjka, davek mora pa le odrajtati.

Konečno pa je še treba omeniti, da prav za prav vsak samostojen človek davek plačuje, če ne direktno, pa indirektno, tako pri tobaku, pri soli, pri pijači, pri mitnicah in sploh pri vseh stvarih, ki so ali državni monopol, ali pa sicer z davkom in dokladami obložene. Zato je občna volilna pravica najpopolnejša. Ker pa v Avstriji še ni upanja, da bi se občna volilna pravica kmalu uvedla, naj bi se naša stranka za sedaj vsaj za volilno pravico duhovnikov in malih patentarjev potegovala. Morda ne bi škodilo, ko bi se naši narodni mestni odborniki obrnili

do g. dežel. predsednika Winklerja. Sicer bi moral to stvar deželni zbor v roke vzeti, pa pri njegovi sedanji sestavi od njega ni nič pričakovati, in treba nam je čakati trenutka, da deželni zbor zopet svoje pravo, narodno lice nazaj dobi.

Še ena stvar nam je pri srcu, in ta se tiče drugega volilnega razreda. Ta razred je sam na sebi že preobilen in šteje toliko volilcev, ko ostala dva razreda oba vkup. Nena ravno je nadalje, da volijo malo zadavkani uradniki z meščani, ter da prvi druge preglašujejo. Ali bi ne bilo prikladno, ko bi se ta razred razdelil v dva razreda, tako da bi uradniki in penzionisti posebej volili?

To stvar, kakor tudi premembo volilnega reda za deželni in za državni zbor priporočamo našim narodnim voditeljem v resen predvarek, ter jih prosimo, da bi te važne zadeve nikoli ne spustili iz oči, ker tako, kakor do zdaj ne more dalje ostati: da bi grajščaki, ki zastopajo komaj sto rodbin in vsi vkup ne plačajo več davka, ko kaka velika občina, v deželni zbor volili deset poslancev, v državni zbor pa dva; da bi 4 do 5 tisoč meščanov toliko štelo, ko 50 tisoč kmetov, da bi se duhovnikom in obrtnikom volilna pravica kratila, dosluženi in miru potrebnim penzionistom pa zoper njih voljo vsiljevala, to so nezdrave razmere, ki zelo po strankarstvu dišče.

Pri zadnjih volitvah se je neki pametni penzionist izrazil blizo tako-le: „Dieses wahlrecht ist mir eine last; man sollte uns pensionisten überhaupt das wahlrecht nehmen, denn wir wollen in den alten tagen ausruhen, nicht aber uns in die politischen kämpfe hinein-

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

VII. Volitev, pred njo in po nji.

(Dalje.)

„Po tej dogodbi Janez ni bil več za rabo, vsaj pri volitvah ne, ki so bile tako blizo“ — bo morda kdo mislil. Ali kaj še! Lisjak se čuda kmalu izliže, že četrti dan je bil Janez na nogah, pač še nekako polomljen, a vendar tako trden že, da je mogel priti na volišče opazovat, čeravno je bila njegovega lica stran leva debelejša še od desne, ker Jernejev pečat se ni dal tako naglo izbrisati.

Volitev je bila živahna. Dr. Zvitovič je prišel sam k nji, ravno tako njegov nasprotnik narodnjak. Čeravno so bili volilci že na dva skoro enaka kampa razdeljeni, sta vendar pred začetkom volitve še oba kandidata govorila volilcem. In tu se mora reči, da je dr. Zvitovič, ki se je bil za to priliko več dni pripravljaval, s svojo zgovornostjo in lepimi besedami več opravil, ko njegov nasprotnik narodnjak, ker ta je bil priprost mož in bolj vajen pravice ko zvižavnosti. Veliko volilcev, ki so bili prej stanoviti za narodnjaka, je začelo omahovati.

To pa zapazi Brežki gospod župnik, tudi volivec, obraz mu zarudi in zatemni nevolje, da s krepkim jasnim glasom zaupije:

„Možje! Dozdaj smo zmiraj volili narodnjaka in o tem vemó, kaj je storil za nas, kako nas je zastopal. Ali je kdo nezadovoljen z njim?“

Nekoliko mrmranja je, a veliko klicev: „Nobeden ne!“

„Toraj gremo volit našega moža, ne pa doktorja z mesta, kterega ne poznamo. Kdor je mož, gre za mano!“

In res! Veliko jih je šlo, toliko, da je dr. Zvitovič z zobmi škripal in Janezu dal še cel zvezek petakov z naročilom, naj jih pred volitvijo volilecem skrivaj v roko stiska; sam si tega ni prav upal. Janez se je pa vrnil v volilno sobo, a gospod župnik ga zapazi in ga zapodi z besedami:

„Tu smo le volilci, vi nimate nič opraviti, toraj le brž ven!“

Janez gre, ker vé, da bi mu to ukazal tudi volilni komisar, in pové dr. Zvitoviču, kaj se mu je zgodilo.

„No, ta far bo že piskal, premalo ga je, pa učitelj tudi.“

„Kaj pa z mojim očetom?“ — praša Janez.

„Tega bomo dali v pravdo, ker je vas prikrajšal pri deležu, ki vam gre. Jutri mi bote podpisali pooblastnico.“

Po tem pogovoru gresta oba v bližnjo gostilnico čakati izida volitve.

„Padel je dr. Zvitovič“ — privihra eden narodnjakov v gostilno — „deset glasov ima premalo. Bokal na mizo!“

Dr. Zvitovič ne reče nič, le migne Janezu in oba jo popihata ter se peljeta nemudoma domú, kjer sedeta skup in kujeta naklepe. Pisala sta tri dni takó, da Janez s pisarne ni šel ko spat na svoje stanovanje, zajutrkoval, kosil in večerjal pa pri doktorji. V tem je pač gospá Kleparjeva prišla prašat zopet po njem, če je že zdrav, ali gospa dr. Zvitovičeva, sama silno razkačena po tem, da ni postala „deželna poslanka“, jej je posvetila s kratko besedo:

„Gospod Petelin ima važnejše opravke, kakor kratkočasiti vas in vaše hčere.“

Kaj je gospa Kleparjeva na to rekla, se ni moglo slišati, ker je bilo le zaduhel krohot in žuganje s pestjo. Domu pa je letela strašno razjarjenih korakov.

Kaj je pa dr. Zvitovič koval z Janezem, da ni smel nihče motiti ju?

mengen.“ Ta mož res ni šel volit. Pa žalibog, da drugi ne posnemajo njegovega pametnega izgleda, temveč naščuvani po liberalnih časnikih, kateri so njih edina duševna hrana, s pravo zagrizenostjo za liberalizem in nemštvo v boj gredó, ter še mislijo, da so s tem kaj dobrega storili. Znani duh „furor teutonicus“ ima še zmirom svoje vernike po Slovenskem, in ti čakajo le pravega trenutka, da nam bodo zopet za vrat skočili; zato naj si narodna stranka ograde zida, dokler jej je čas še ugoden, naj skrbi za odstranjenje krivičnih volilnih redov.

Politični pregled.

Avstrijske deiele.

V Ljubljani 23. aprila.

Legitimacijski odsek je zavrgel volitev treh ustavovernih poslancev iz gorenje Avstrije, ki so bili voljeni v velikem posestvu. Liberalci so tam namreč le na ta način zmagali, da so z grajščaki volili tudi nekteri meščani, kojih hiše so v deželno knjigo vpisane. Večina odseka pa je bila te misli, da taki, ki imajo samo hiše, pa nič zemljišča, vendar ne morejo spadati med „grossgrundbesitzerje“, in zato je odsek z 12 proti 8 glasom to volitev za neveljavno spoznal. Vsled tega je velika poparjenost med liberalci, ker bodo zopet 3 glasove zgubili, med tistimi tremi se je posebno G r o s s rad širokoustil, in ker je zmaga konservativcev toliko ko gotova, če se razpiše nova volitev, imeli bomo tri zagrizene sovražnike menj v državnem zboru.

Veliko vriša je napravil v državnem zboru **verski zaklad** in posestva, ki so se linškemu škofu kar tako z ministerskim odlokom odvzela, ter državi v oskrbovanje izročila. Liberalci tega samovoljnega čina niso znali drugače zagovarjati, ko s tem, da je poslanec Russ trdil, da je to sklenil državni zbor in kar državni zbor sklene, to je postava in pravica. Lienbacher pa je rekel, da potem nobeden svojega premoženja varen ni; kaj bi Russ rekel, če bi k njemu komisijo poslali in vse premoženje konfiscirali? Še huje pa je knez Lobkovic levičarje prijel. On je rekel, da je bila pravica že prej v človeško srce zapisana, ko še ni bilo nobene države. „Žalostno bi bilo“, je rekel, „ko bi pravico morda z dvema glasovoma večine sodila zbornica, ki je morda le s

Čez tri dni je Janez nesel k sodnji več pisem, doktor sam pa se je podal k šolskemu nadzorniku, svojemu prijatelju, osebnemu in političnemu, s katerim je govoril o Brežkem učitelji. Pri odhodu sta si roke stisnila in nadzornik je rekel:

„Zanesite se ná-me!“

Kar se je zdaj godilo, lahko povemo v prav kratkih stavkih.

Kmalu po tem je prinesel brič v Brežko vas Mihi, Jurju in Rokcu povabila k sodnji, da bodo nekaj pričali. Ko so prišli nazaj, so jih ljudje izpraševali, a zvedeli niso nič ko: „bote že slišali, kaj bo.“

Učitelj je dobil pismo, katero prebravši se je popraskal za ušesi in rekel svoji mladi Nežiki:

„Jutri bom moral iti v mesto, pripravi mi praznično obleko!“

„Čemu pa?“ — praša mlada ženica — „ali so te poklicali?“

„Ej, ne bo nič hudega; k šolskemu nadzorniku moram iti, ne vem, kaj hoče.“

(Dalje prih.)

tem večina postala, ker je pravico z nogami teptala.“ Na te besede se je vzdignil strašanskih hrup na levi strani, kajti čeravno jih Lobkovic ni imenoval, čutili so se vendar zadete, ker imajo slabo vest še iz prejšnjih časov, zato so kričali in predsednika opominjali, naj govornika k redu pokliče. Pa predsednik grof Coronini, ki je pameten in zmeren mož, tega ni hotel storiti, zato so levičarji še na njega jezni, in mu očitajo, da avtonomiste podpira. Prava reč bi bila; saj kdor je pameten, se ne bo poganjal za propadlo in podlo „ustavoverstvo.“

Česka resolucija, ki govori o jezikovi ravnopravnosti, bila je v državnem zboru sprejeta. V četrtek so bile menda slovenske resolucije na vrsti; kdo je iz naših govoril, in s kakim vspehom, o tem še nimamo poročila.

Z jezikovo **ravnopravnostjo** se bodo Nemci vendar počasi sprijaznili. Tako je znamenit v tej zadevi uvodni članek stare „Presse“ od četrtega 22. apr.; v tem članku našli smo toliko resničnih člankov, da smo se kar začudili, ker kaj takega od dunajskih listov nismo bili vajeni. Tako beremo v njem: „Beruft sich jener (nemški narod) auf die stärkeren kulturmittel, die ihm zu gobote stehen und ihm nicht nur gestatten, sondern zur pflicht machen, von der fülle seiner reichthümer abzugeben, so wird dem entgegengehalten, dass nicht das gependete und vielfach doch aufgedrungene, sonder lediglich das erworbene werth bahauptet für die entwicklung des völkerlebens.“ V tretji koloni pa najdemo stavek: „wir fürchten, das deutschthum hat in Oesterreich in hochmuth mehr gesündigt, als es verantworten kann.“ Če Nemci že sami tako na prsa trkajo in se spovedujejo, potem nam ni treba nič dostaviti. Opomnimo le na to, kako smešen je ljubljanski „Tagblatt“ ki se še vedno vsaki ravnopravnosti zoperstavlja, ko vendar že veliki dunajski listi spoznavajo potrebo porazumljenja. Taka „kruota“ sicer nič ne odloči, pa vendar vzdržuje v deželi prepir in mržnjo med prebivalci.

Vnanje države.

Gladstonov program je po njegovem Midlothian — govoru, na katerega se je o priliki sam skliceval, tak: Prvič hoče skrbeti za dobro gospodarstvo v domovini in tako pozdigniti moč in blagostanje Britanije; na zunaj hoče štediti in le za blage in vzvišene namene kaj žrtvovati. Drugič hoče skrbeti, da se krščanskim narodom mir ohrani. Tretjič hoče ohraniti v veljavi согласно postopanje evropskih velesil. Četrto, se neče v nobene prepire in vojske spuščati.

Petič, hoče vsem narodom pridobiti enake pravice, in se povsodi za svobodo poganjati. Kaj Gladstone misli pod frazo „vsem narodom enake pravice“ to izvemo še iz tistega govora, ker Disraelija hudo graja, zakaj se je zameril slovenskim narodom in zakaj jim ne privošči svobode.

Iz vsega je razvidno, da smemo Gladstoneve zmage prav veseli biti. In če prav nič ne bo za nas storil, je že to veliko, ako nam vsaj nasprotoval ne bo, ako ne bo podpiral naših sovražnikov, česar se smemo za gotovo nadejati.

Na **Turškem** spet vse vre. V Macedoniji se prikazujejo spet bolgarski ustaši; Albanci ropajo na svojo roko po Srbiji in se za sultana ne zmenijo; o Grkih pa se sliši, da se tudi nekaj gibljejo, in so bojda že več turških straž napadli.

Bojé se, da se vname druga turška vojska.

Mi bi se tega le veselili, ker ta turska nesuga ne spada v Evropo.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 21. aprila. (Hrup v državnem zboru.) Razburjenost liberalcev v državnem zboru je včeraj priklopela do vrhunca. Razpravljale so se resolucije, ki jih je odbor nasvetoval pri proračunu ministerstva za bogočastje. Epa izmed njih, ki zadeva Linškemu škofu ugrabljeni grajščini Garsten in Gleink, je liberalce posebno hudo v oči zbadala in napenjali so se na vso moč, da bi se ti dve grajščini ne dali škofu nazaj, kakor resolucija nasvetuje. Poslanec Lienbacher je pa izvrstno dokazal pravico škofa do omenjenih grajščin, in je dosegel, da je bila nasvetovana resolucija s 159 glasovi proti 130 sprejeta. Proti njej je glasoval tudi poslanec Posselt, prior bosopetih avguštincev, ki se trdovratno drži levičarjev. Mož ni pomislil, da se po načelih poslanca Rusa, ki je zagovarjal konfisciranje in ugrabljenje posestev, prav lahko zgodi, da bode „v pomnoženje verskega zaklada“ ugrabljen tudi njegov samostan in da toraj sam sebe po glavi bije, ko glasuje za taka načela.

Največi hrup pa je nastal med govorom poslanca kneza Lobkovic, ki je obravnaval razmere verskega zaklada. Pri tej priliki je knez omenil stranke, ki je imela komaj dva glasova večine, in si je tudi to pridobila le s tem, da je pravico z nogami teptala. Liberalci so te besede obrnili na prejšnjo večino državnega zbora, in so planili na kviško ter začeli kričati, da mora predsednik govornika posvariti, ker bodo sicer zbornico zapustili. Desnica se je za kneza potegnila, levica je ropotala in hrup je bil prav silen. Predsednik grof Coronini je z zvoncem skušal pomiriti razburjene duhove ter je, ko se je šunder poglel, rekel, da po njegovem mnenji govornik ni mislil žaliti zbornice, sicer bi ga bil gotovo posvaril. Knez Lobkovic je odgovoril, da bode vsako posvarilo sprejel s tisto spoštljivostjo, katero predsedniku tako imenitnega zbora dolžuje, da ga pa zdaj ni zaslužil, ker ni imel pred očmi sedanjega državnega zbora.

Reč je levičarje tako razburila, da so šli skoraj vsi na mostovže, kjer so se zlasti hudovali nad predsednikom, češ, da je strankarsk in da preveč odjenjuje desnici.

Za danes so se bili neki dogovorili, da ga hočejo zaradi tega v zbornico prijeti, pa tudi desničarji so se podali precej v začetku prav obilno v zbornico, da bi bili zabranili nakane levičarjev. Pa čez noč so se bili pomirili in obravnava se je vršila brez posebnega dogodka. Prišel jo je minister Konrad, ki je v svojem govoru zlasti povdarjal, da je treba glede šolstva ozir jemati na želje ljudstva, da po njegovem mnenji ni prav, ako se krščanski nauk v višjih šolah ne uči, ako se brezverni učitelji nastavljajo itd. itd. Govor je bil na desnici s pohvalo sprejet. Potem se je pričela obravnava o višjih šolah ali vseučiliščih. Govorili so grof Wurmbbrand, profesor Tilser, ki je pa v svojem govoru preveč in po nepotrebnem govoril o Husu, o puntarjih, o splošni vojski itd., profesor Suess pa Tonner. Potem je bila obravnava sklenjena in govoril je kot glavni govornik za proračun profesor Dunajevski, za njim pa posebni poročevalec J i r e č e k. Pri glasovanju so bili predlogi gledé stroškov za vseučilišča sprejeti, potem pa seja ob 4. uri sklenjena. Resolucija pride na vrsto jutri in borba bo zaradi praške univerze gotovo jako živahna.

V Ljubljani 22. apr. Dr. A. J. Nekoliko opazek k sporčilu „Slov. Naroda“ o občnem zboru slovenske Matice). „Slovenski Narod“ je v nedeljo poročal o Matičnem zboru. Poročilo je enostransko. Povdarja le one govore, kateri matično delovanje popolnoma obsajajo; zagovore pa ali zamolči, ali presuče in skrajša. To je napačno, krivično. Resnicoljubje zahteva, da se dogodki naslikajo, kakor so se vršili. Ne bom poročila popolnoma popravljaj, le nekoliko opazek naj podam zoper ostro pritožbo, da Matica koraka vedno bolj nazaj in sicer 1. knj. ževno, 2. gospodarstveno.

1. „Narod“ od besede do besede priobči govor g. dr. Tavčarja iz Kranja, ki obsoja Matično književno delovanje.

G. dr. Tavčar pravi: „Kdor je dosedanje delovanje „Matice“ opazoval, mora si reči, da „Matica“ od svojega pričetka do sedaj ni storila nikakega napredka. Pač pa je videti, da korakamo vedno bolj nazaj. Vsako leto se skrčjuje družbine knjige, in letos smo uže tako daleč prišli, da ste nam podali poleg „Letopisa“ dve revni brošurici.“

To je veliko prehuda otožba Matičnega odbora. Napredek si moremo misliti dvojin: da raste število knjig in se nam prinaša tvarina zmiraj bolj primerna Matičnim namenom, ter našim potrebam. Število knjig je odvisno od Matičnega porabljivega premoženja. Kolikor je odbor po pravilih smel porabiti premoženja, porabil ga je — toraj več knjig ni mogel izdati. Naj g. dr. Tavčar oskrbi pisatelje, papir, tisk in drugo, vse zastoj, potem se bo število knjig pomnožilo. „Matca“ je izdala zraven omenjenega „letopisa in dveh revnih brošuric“ tudi s pohvalo sprejeto „terminologijo“, katero govornik popolnoma zamolči — zakaj?.. Izdane knjige so gotovo več kakor 2 gld. vredne.

A poglejmo tvarino. Ako je tvarina slaba, krivda zadene slovenske pisatelje. Ktero pravilo naklada odbornikom dolžnost, da morajo sami knjige pisati? Pač pa vabi „Matica“ vse rodoljube, naj ji pošljejo dobrega gradiva, da ga presodi in ponatisne. Napredek toraj odvisi od domoljubne požrtvovalnosti odličnih pisateljev naših. In res so prišli spisi iz peres priznanih rodoljubov, beremo sledeča imena: Radics, F. Hubad, A. Zupančič, Vodušek, Erjavec, Navratil, Cigale i. dr. Le preberite spise v letopisu, terminologijo in germanstvo, pa bote gotovo svojo absolutno obsodbo močno omejili, če ne popolnoma preklicali. Zdrava kritika je zmiraj dovoljena, pa tudi res podučljiva in zaželena, „sed qui nimis probat, nihil probat.“

Nadalje se huduje g. dr. Tavčar, da je na gimnazijalne knjige sedanje vodstvo „Matice“, kakor je videti, malo ne popolnoma pozabilo. Nekedaj je tu pa tam pod Matično firmo še priromala kaka učna knjiga iz Blaznikove tiskarne. A sedaj pa ne prileze na dan prav ničesar več.“

Čudno se mi dozdeva, da si je g. dr. Tavčar drznil ta stavek izgovoriti, ko je vendar slišal govor dr. Bleiweisa in poročilo tajnikovo. Gosp. dr. Bleiweis je povdarjal ravno potrebo, da mora slovenska Matica posebno za šolske knjige skrbeti, s tem delovanjem naj se ona ponaša. Kazal je na terminologijo, govoril o novi izdaji prirodopisja. Tajnik je naznanil logiko in dušeslovje za gimnazijo, katero se bode izdalo, omenjal je spisa „oko in vid“ slovenske slovnice, zgodovine francoske revolucije, ki je tudi vsaj v nekoliko zvezi s šolo. V letopisu str. 234 berem, da gosp. prof. Jesenko spisuje „zgodovino starega veka“ za višo

gimnazijo, da sicer Matica za sedaj ne more sprejeti lepe knjige v natis, a da naj bi ta odlok pisatelja ne odvrnil, pripravljati rokopis naslednjih dveh vekov, dovrševati že pričete zgodovine za n. že srednje šole etc. — Iz tega se lahko razvidi, da Matica hoče o vgodni priliki te in enake šolske knjige izdati. Ker je g. dr. Tavčar dotične govore slišal in imel letopis v rokah, kako je vendar mogel javno tako govoriti? In zakaj „Slov. Narod“ g. dr. Bleiweisovega pr. četnega govora še ne omenja ne? zakaj iz njegovega zagovora ravno dotično obrambo izpusti? zakaj tajnikovega poročila obširneje ne posname? To ni pošteno!

(Konec prih.)

Iz Ljubljane 22. aprila. V zadnjem „Slovcu“ našteva nek dopisnik uzroke, zakaj da smo pri zadnjih volitvah propadli. On pravi, da je bilo premalo agitacije, zlasti v prvem razredu. Temu pa ni tako. Agitacije že skoraj ne more več biti; pa krivo je to, da so nekteri volilci šolobarde, da se jih dobra in na srce govorjena beseda nič ne prime, ker le na svoj dobiček gledajo. Po necega volilca so dvakrat šli z izvoščikom na živinski somenj, pa ga ni bilo stran za spraviti; tudi druge so po dva- in po trikrat iskali. Celo domačini, in ki od samih domačih ljudi živé, kakor trgovec J. v Krakovem, niso hoteli na noben način k volitvi. Trgovec T. na starem trgu, ki večinoma od dolejških kmetov živi, je celo zoper nas delal. Tu se pač vresnčuje hrvaški pregovor: „Ne boji se svaka šušja (koza brez rogov) Boga, a batine!“ To se pravi: kdor ima tako kosmato vest, da se ga poštena beseda ne prime, s takim je treba drugače postopati, tako da bo čutil! Takemu človeku z lepa prigovarjati, je ravno toliko, ko gluhemu historije praviti. Zakaj se enkrat ne izvrši, o čemur smo se že večkrat pogovarjali, da bi namreč nemškutarje izstradali s tem, da bi pri njih nič ne kupovali? Jaz ne kupim ničesa pri nemškutarju, in naj bi bil vsak tako mož beseda, potem bodo kmalo na suhem.

Čudno je to, da jim kmečki denar vendar diši, ko vendar tako zaničujejo kmeta in njegov slovenski jezik. Kmetu sicer pravijo: „Mi smo Kranjci“; toda doma pri svoji rodbini le nemški govoré; ko bi bili res Kranjci, bi morali kranjski govoriti.

Nekaj je pa tudi to krivo, ker se nekteri še zrom vsecega nemškega vandrovc boje; če slišijo le nemški govoriti, vpade jim srce. Takim tiči še stari hlapčevski strah v kosteh.

Največ je pa kriv volilni red. Kakih 50 vojaških penzionistov, ki v Ljubljani nobenih davkov ne plačujejo, ker pod Gradec spadajo, voli v Ljubljani, in sicer razun njih par vsi nemškutarke kandidate. Ti naj bi se tukaj zbrsali in v Gradcu zapisali med volilce, ker tje spadajo in od tam denar dobivajo. Nasprotno pa naj bi se vpisali med volilce vsi duhovniki brez razločka, naj bodo vpokojeni župniki, ali pa kateheti in kaplani. Ti so domačini, delajo koristno v duševnem pastirstvu, in se gotovo več zanimajo za mestne zadeve, ko kak tuji penzionist, ki le za to v Ljubljani živi, ker je nekaj boljši kup hrana in stanovanje, ko po drugih mestih. Tudi mali obrtniki bi se smeli med občinske volilce sprejeti, saj tem je tudi veliko ležče na tem, kako se v mestu gospodari, saj oni čutijo vsako naredbo magistrata, kakor večji obrtniki.

Zadnjič je bil članek v „Slovcu“, ki obžaluje, zakaj se ljubljanski duhovniki tako malo brigajo za politiko. To je res. K volilnim shodom nobenega ni, čeravno so vsi povabljeni, kar je volilcev. Ko bi jih več k shodu

prišlo in bi se debate udeležili, bi se gotovo kateri za kandidata postavil. Pri taki apatiji pa si morajo volilci misliti, da bi jim to nemara še prav ne bilo. In vendar bi bilo treba, da bi med mestnimi odborniki vsaj en duhovnik sedel, to bi se na vsak način spodobilo; pa pridejo tudi reči na vrsto, o katerih bo le duhovnik najboljši odgovoriti znal. Narodna stranka bi bila duhovnikov gotovo vesela, ko bi se volilnih shodov vdeleževali in tudi o političnih rečeh svojo rekli, pa oni se sami izključujejo. In to ni prav; kajti dan danes so vsa vprašanja z verskimi zadevami v zvezi, ker hočejo brezverci povsodi vodo na svoj malin obračati; zato je dolžnost dušnih pastirjev, da se tudi v politične in občinske zборе vrinejo in tam napade na vero in cerkev odbijajo, ter pravnosti škodljivim nasvetom nasprotujejo. Tako so po Tirolskem, Bavarskem, Solnograškem, Gorenje-Avstrijskem, in tudi po drugih deželah katoliški duhovniki ob enem tudi politični voditelji naroda, ter se v zborih krepko ustavljajo liberalcem.

Tudi kot narodnjaki bi se morali ljubljanski duhovniki več brigati za politiko, saj so svobodni državljani, kakor drugi ljudje. Nerazumno je toraj, zakaj se ljubljanska duhovščina tako pasivno drži v političnih stvareh, in tako neposredno nemškutariji potuho daje.

Domače novice.

V Ljubljani, 24. aprila.

(Toča) je pobila v nedeljo po Igu in po ljubljanskem mahu prvo zelenje. Posebno velike škode menda ni, pa zgodaj nas je začela obiskovati, zgodaj!

(Ogenj). Včeraj popoldne se je vnel dimnik trnovske kosarne, pa ogenj je bil kmalo zadušén.

(Ljubljanska peticija) za slovenske šole, ki je šla v sredo zvečer z naglicem na Dunaj do državnega zbora, šteje 450 podpisov od samih volilcev. Gotovo lepo število, če se pomisli, da so se ti podpisi nabrali v dveh dneh.

Razne reči.

— Vabilo k veselici, katero napravi Kropinsko kamnogoriška „Čitalnica“ v Kropi dne 25. aprila 1880. Spored. 1. „Trije nosovi“ šaljiv trospev s smehom za sopran, tenor, bas in glasovir. 2. „Bob iz Kranja“ vesela igra s petjem. 3. Petje: a. Mladini, b. Bubanj, c. Naša zastava, d. Žezulinka, e. Cvetka, f. Škerjanec (mešan zbor) g. Šablenska. (dvospev.) 4. Tombula. 5. Ples. Vstopnina za ude prosto, za neude 10 kr. začetek ob 7. uri zvečer.

Ojbor.

Poročilo

likvidacijskega odbora v tretjem občnem izrednem zboru gg. delničarjev banke „Slovenije“ 20 aprila 1880.

V občnem zboru delničarjev banke „Slovenije“ 3. avg. 1876 je bilo sklenjeno, naj banka „Slovenija“ likvidira t. j. vse svoje tirjatve in dolgove poravná ter potem preneha.

Bankinega imetja se je takrat računilo (brez doplače še dolžnega kapitala delničarjev, ki je še znašal 210.330 gld.) na 121.561 gld. 86 kr.; nasprotnega dolga za poznane škode, zavarovanja na življenje je bilo 113.855 gold. 13 kr., toraj ostalega imetja 7706 gld. 73 kr. Naj bi bil račun v dejanskem življenji tako gladek, kakor s številkami na papirji bi druge doplače treba ne bilo ali vsaj bi bila zadostovala prav mala. Ali proračun

in dejanska izpeljava ste dve reči, ki si mnogokrat niste veliko podobni. Prepričali se bomo tega s sledečega:

1. Cena nepremakl. imetja t. j. hiše v gledaliških ulicah h. št. 24 in hiše zunaj na polji pod kolodvorom h. št. 160 je bila 52.000 gld. po tadajšnjem računskem izkazu. Po dovoljenji in naročilu občnega zbora 28. sept. 1876 si je likvidacijski odbor prizadeval hiši, kolikor mogoče, dobro prodati. Zato je hiši ponujal kupcem v domačem dogovoru; javno po časopisih je vabil tudi na očitno dražbo; pa ali ni bilo ugodne ponudbe, ali bil je kak drugi pomislik in zadržek, o kratkem hiši niste šli za višjo ceno, kakor za 34.000 gold. in sicer za 6000 gld. una na polji, za 28.000 gld. ta v mestu; tedaj v tem oddelku zgube 18.000 gld. Ker se je za izbrisanje vknjiženega dolgá tudi nekaj potrosilo, se je zguba še bolj zvikšala.

2. Račun premakljivega imetja, t. j. hišnega in družnega potrebnega orodja je po tedanjem izkazu znašal 3000 gld., vrglo pa je, ker po dražbi prodano, 1619 gold. 67½ kr. tedaj zgube 1380 gld. 32½ kr.

3. Pri neplačanih menjicah je bilo zgube 900 gld.

4. Imetja nasprotnega zavarovanja pri raznih bankah je bilo po izkazu l. 1876 13.000 gld. Po mnogem prizadevanji na pr. potovanji v Beč, v Turin itd. se je komaj polovica tega dobilo; tedaj zgube 6500 gld.

V proračunu dolgá „agentov“ je bila zguba za 15.000 gld. prenizko stavljena, tedaj zmota za odbor (likvid.) jako občutljiva.

Ta kratek pregled kaže, da je likvidacijski odbor v resnici 41.780 gold. 32½ kr. manj prejel, kakor je proračun obetal, ter se je prejeti nadejal.

Nasproti se v proračunskem izkazu l. 1876 navedeni dolgovi niso ne le nič zmanjšali, ampak celó zvikšali, na pr. za 2063 gold. 92 v nasprotnem družbenem zavarovanji, za 3000 gold. po opravičenem zahtevanji čeških bank; nekoliko po pozneje nastalih požarnih škodah. Bati se je, da bode treba c. kr. davkarskemu éraru 3883 gld 91 kr. za kolekovanje plačati, kar v proračunu tudi ni bilo; sicer se čas za pritožbo ni zamudil, ali vendar je treba misliti na denarne pomočke, ako, pritožba likvidacijskega odbora ne bode zaželjenega vspeha imela.

Vrh vsega tega je banko „Slovenijo“ še nesreča zadela, da je nenadoma zgubila pravdo o požarni škodi s 4260 gld. na Ogorskem, dasiravno je bil lastnik zarad požiganja obdolžen in zaprt in dasiravno tožba konečno še ni določena, ker se je likvidacijski odbor zoper prvo obsojenje na višjo sodnijo v Pest z ugovorom obrnil, a vendar se je tirjalo, da naj se svota za varstvo Salomona Bergerja pri sodniji vloží. Ker likvidacijski odbor tega nekaj ni mogel, nekaj storiti ni hotel, je višja nadsodnija v Gradcu banko „Slovenijo“ dejala v prepoved daljnega delovanja t. j. izrekla je čez njo navadni trgovinsko-sodnijski konkurs. Na pritožbo likvidacijskega odbora je najvišja sodnija na Dunaji konkurs sicer preklicala, ali banka je imela zarad tega neopravičenega primerljeja mnogo škode, ktere ji najbrž ne bode nikdo povrnil.

Ta primerljeje se je v občinstvu jako različno presojeval. Od ene stranke se je odlok najvišje dunajske sodnije zmatral kot dokaz pravičnosti v najvišjih krogih avstrijskega sodstva ter na korist delničarjev; od druge stranke se je pa obžalovalo, da je bil konkurs ovržen ter to zmatralo kot nesrečo za delničarje. Da je to popolno napačna misel, izvedenci dobro

vedó. Naj bi bil konkurs na Dunaji potrjen, plačali bi bili delničarji gotovo polni znesek svojih delnic t. j. še po 60 gld. na delnico. Zraven stvarinske škode na denarjih bi bilo pa lahko mogoče, še mnogo drugih sitnosti in nasledkov, na ktere marsikdo ne misli.

Sploh moramo tu omeniti, da je žalibog že več časa navada, ne le pri naših političnih nasprotnikih (od kterih se ne moremo boljšega nadejati), ampak tudi v mnogo narodnih krogih likvidacijski odbor za vso nesrečo, ktera je delničarje zadela, odgovoren delati ter mu kmalo naravnost, kmalo prikrito, vedno pa raz žaljivo očitati, da on konec likvidacije nalašč zadržuje, le da se bolj masti ter da bode tako dolgo likvidiral, dokler ne bodo nesrečni delničarji do zadnjega vinarja vplačali. Mnogokrat so pa taki delničarji najbolj zabavljali, kterim se nobena pot napačna ni zdela, da bi nas le za doplačo vkanili ter tudi res do zadnje sile niso svoje svote doplačali, ali pa celó še do zdaj ne. (Konec prih.)

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja, 23. aprila.

Vošnjakova resolucija sprejeta s 158 glasovi proti 128. Izvrstno za njo govorila poslanca Schneid in Klun. Proti nji Duhač in Foregger. Jutri govori Vošnjak o preparandijah. Slovenski poslanci so včeraj Winklerju napravili banket.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 10 gld. 72 kr.; — rež 2 gld. 99 kr.; — ječmen 5 gld. 51 kr.; — oves 3 gld. 57 kr.; — ajda 5 gl. 39 kr.; — proso 5 gl. 39 kr.; — koroza 7 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 78 kr.; — fižol hektoliter 9 gld. — kr.; — masla kilogram 80 kr.; — mast 70 kr.; — špeh frišen 56 kr.; špeh povojen 60 kr.; jajce po 1½ kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 54 kr.; — teletnine 48 kr.; — svinjsko meso 60 kr. — Sena 100 kilogramov 1 gld. 87 kr. slama 1 gld. 78 kr. 100 kil; drva trde 7 gld. mehke 5 gld.

Eksekutivne dražbe.

27. aprila. Anton Frank (1) iz Bitinja (477) v Bistrici; Andrej Volšt iz dolnjih Vodal (1430) v Mokronogu.

28. aprila. Jakob Kokoviza (1) iz Konjskega Rebra (786) v Litiji; Josip Mikolič (1) iz Preske (400) v Litiji; Anton Pregelj (1) iz Ustja (1735) v Litiji; Jože Cerar (1) v Litiji (1712); Janez Arh (1) iz Ponikev (707) v Krškem; Janez Škoda (3) iz male Račne (3000) v Ljubljani; Jože Koprivnik (1) iz Velike vasi (1578) v Krškem; Jernej Fabijančič (1) iz Velikega Mražvega (723) v Krškem; Jože Pahle (1) iz Arta (110) v Krškem; Matija Seljak (1) iz Zavrata (2025) v Krškem.

29. aprila. Anton Kanobel (3) iz Bukovja, v Postojni.

Naznanilo.

Po sklepu likvidacijskega odbora se ima 3. v občnem zboru delničarjev 20. t. m. enoglasno sklenjeno doplačilo 24 gld. na vsako delnico v dveh obrokih, in sicer prvi najdalje **do konca maja, drugi do konca avgusta 1880** pri bankni kasi doplačati.

Po preteku teh obrokov se bodo zamudne obresti priračunile.

Likvidacijski odbor prve občne banke „Slovenije“ v likvidaciji.

V Ljubljani 22. aprila 1880.

V katoliški bukvarni stolni trg hiš. šte. 6

se dobivajo za mesec maj sledeče priporočila vredne knjige:

Beke, Monat Mariae 40 kr.

Gemminger, Marien-Blumen 72 kr.

Goebel, Marienleben in den Geheimnissen des hl. Rosenkranzes 1 fl. 20 kr.

Martin Dr. Konrad, Die Schönheiten des Herzens Mariae 90 kr.

Vidmar, Die sieben Worte der seligsten Jungfrau Mariae 80 kr.

Šmarnice za leto 1877. Na svitlo dal dr. J. Sterben c. Vezane 1 gl. 30 kr.

Devetdnevica ali premišljevanje k Mariji Devici za majnik. Vezane 65 kr.

Šmarnice Marije Device. Peti letnik. Spisal L. Jeran. Brosch. 40 kr., Vezane od 55 kr. do 1 gl. 15 kr.

Šmarnice naše ljube Gospé presvetega Serca. Spisal Janez Volčič 50 kr.

Neu erschienene Bücher:

Dechamps, Card. Erzbischof v. Mehehn, Predigten über die Gnadenvorzüge Mariens 2 fl. 70 kr.

Wenninger, Mai-Monat oder der Gnadentort uns. lieb. Frau von Lourdes 1 fl. 80 kr.

Pinart, Die göttliche Liebe 1 fl. 44 kr.

Stöckl, Das Christenthum und die grossen Fragen der Gegenwart, II. Band 2 fl. 10 kr.

Segur, Die Hölle. Gibt es eine? was ist sie? wie entgeht man ihr? 36 kr.

Féval Paul Die Jesuiten, aus dem Französischen 2 fl. 40 kr.

Laicus, Philipp, Die Rose vom Wettereisen. Historischer Roman 2 fl. 40 kr.

Krieg Dr., Monotheismus der Offenbarung und Haidentum 3 fl. 60 kr.

Emmerich Katharina, Das Leben Unseres Herrn und Heilandes Jesu Christi, III. Auflage, Auszug 2 fl. 40 kr.

Oesterreichische Monatschrift für Gesellschaftswissenschaft und Volkswirtschaft, Abonnementspreis vierteljährig 1 fl. 50 kr.

Ravnokar smo iz tiskarne dobili že po „Dancu“ naznanjene prelepe spominke podobice za prvo sv. obhajilo in sicer v več obliki po 7 kr., v manjši pa po 6 kr.

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne v lite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(13) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi **stare ure** na stolp. jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

Wilhelmov

rimski, skušeni in pravi

flašter

zoper

rane, opeklino

in

ozeblino.

Ta flašter je od cesarja potrjen. Posebno dober je ta flašter pri globokih in razpetih ranah, pri bulah in bezgavkah, pri zastaranih in odprtih bulah na nogah, pri sklecjih izpuistikih, pri črvu v prstu, pri bolnih in vnetih prstih, pri opeklinah, otiskah in ozeblinah, pri kurjih očesih, če iz nog teče itd.

Ena škatljica velja 40 kr. Pošiljam zmirom po dve škatlji za 1 gl. z zavitkom vred.

Ta flašter izdelujem le jaz (12)

Franc Wilhelm,

lekar v Neunkirchen pri Dunaju.

Na prodaj pa ga ima tudi

Peter Lasnik v Ljubljani.